

Transportlīdzekļu vadītāju apmācības – vai izglītības pakalpojums?

Dace Everte, ZAB “Sorainen”, vecākā nodokļu menedžere

<https://itiesibas.lv/raksti/komercdarbiba/nodokli/transportlidzeklu-vaditaju-apmacibas-vai-izglitibas-pakalpojums/17787>

Uzņēmuma darbības veids ir transportlīdzekļu vadītāju apmācība (NACE kods 85.53). 2009. gada 1. decembrī uzņēmums tika reģistrēts Izglītības iestāžu reģistrā un saņēma reģistrācijas apliecību. Vai, pamatojoties uz Pievienotās vērtības nodokļa likuma (PVN likums) [52. panta](#) 1. daļas 12. punktu, kurā teikts, ka ar pievienotās vērtības nodokli (PVN) neapliek *valsts atzītu izglītības iestāžu pakalpojumus vispārējās izglītības, profesionālās izglītības, augstākās izglītības un interešu izglītības jomā, kā arī ar šiem izglītības pakalpojumiem cieši saistītu pakalpojumu sniegšanu un preču piegādi, ko veic minētās izglītības iestādes*, uzņēmums var nepiemērot PVN transportlīdzekļu vadītāju apmācības pakalpojumiem?

Uzņēmuma valdes loceklis atsaucas uz to, ka daudzas lielās autoskolas reģistrējas Izglītības iestāžu reģistrā, lai varētu saviem pakalpojumiem piemērot PVN likuma [52. panta](#) 1. daļas 12. punktu. Bet, pēc manām domām, transportlīdzekļu vadītāju apmācība ir specializētas mācības un neattiecas uz vispārējo, profesionālo, augstāko un interešu izglītību.

Kā lasītājs pareizi norāda, saskaņā ar PVN likuma [52. panta](#) 1. daļu no PVN atbrīvo šādas izglītības pakalpojumu grupas:

12) valsts atzītu izglītības iestāžu pakalpojumus vispārējās izglītības, profesionālās izglītības, augstākās izglītības un interešu izglītības jomā, kā arī ar šiem izglītības pakalpojumiem cieši saistītu pakalpojumu sniegšanu un preču piegādi, ko veic minētās izglītības iestādes;

13) izglītības pakalpojumus, kuru sniegšanu šīs daļas 12. punktā minētajām izglītības iestādēm nodrošina citu valstu izglītības iestādes.

Ar šīm normām Latvijas normatīvajos aktos tiek ieviesta direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (PVN direktīva) [132. panta](#) 1. punkta i) apakšpunkta norma, kas paredz no PVN atbrīvot *bērnu vai jauniešu izglītības, skolas vai universitātes izglītības, arodizglītības vai pārkvalifikācijas nodrošināšanu, tostarp ar to cieši saistītu*

pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi, ko veic publisko tiesību subjekti, kuriem tas ir mērķis, vai citas organizācijas, par kurām attiecīgā dalībvalsts atzinusi, ka tām ir līdzīgi mērķi.

Kā vispārzināmu patiesību pieņemsim, ka autovadītāju apmācības nav iekļautas vispārējās un augstākās izglītības mācību programmās. Tāpēc būtu jāpārbauda, vai prasmi vadīt auto varētu saistīt ar profesionālo izglītību vai interešu izglītību.

Profesionālā izglītība

Definīcija – praktiska un teorētiska sagatavošanās darbībai noteiktā profesijā, profesionālās kvalifikācijas ieguvei un profesionālās kompetences pilnveidei.

Ministru kabineta (MK) noteikumu Nr. 17 “Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai” 26., 32. un 33. punktā paredzēti nosacījumi PVN atbrīvojuma piemērošanai:

26. Likuma 52. panta pirmās daļas 12. punktu piemēro Izglītības programmu reģistrā reģistrētai konkrētai profesionālās izglītības programmai, kura piesaistīta konkrētas profesijas standartam un kuru īsteno akreditēta izglītības iestāde, ja par iegūto izglītību tiek izsniegts valsts atzīts izglītības dokuments.

32. Likuma 52. panta pirmās daļas 12. punktu nepiemēro tiem valsts atzītu izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, kuri nav tieši saistīti ar izglītības procesu.

33. Likuma 52. panta pirmās daļas 12. punktu nepiemēro maksai par treniņu nodarbībām pieaugušajiem (piemēram, peldēšana, vingrošana) un attiecīgo maksu apliek ar nodokli likumā noteiktajā kārtībā.

Interešu izglītība

Definīcija – personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības.

Par interešu izglītību MK noteikumu Nr. 17 28. un 29. punktā noteikts, ka atbrīvojums no PVN piemērojams:

- maksai par interešu izglītību, ko valsts un pašvaldību izglītības iestādes un valsts akreditētās privātās izglītības iestādes sniedz valsts, pašvaldību vai valsts akreditēto privāto izglītības iestāžu skolēniem, audzēkņiem vai studentiem;
- sporta skolu sniegtajiem mācību un sporta pakalpojumiem sporta skolu audzēkņiem;
- maksai par bērnu līdz 18 gadu vecumam uzturēšanos atpūtas un sporta nometnēs;

- maksai par speciāli organizētām treniņu nodarbībām bērniem līdz 18 gadu vecumam (piemēram, maksai par peldēšanas apmācību).

No šīm normām izriet, ka PVN atbrīvojums auto vadīšanas apmācībām nav piemērojams, proti, tas netiek sniegts tiešā saistībā ar izglītības procesu, par autoskolas beigšanu netiek izsniegts valsts atzīts izglītības dokuments, kā arī autoskolas apmācības parasti nebūs saistāmas ar iegūtu profesiju, kā arī neatbilst no PVN atbrīvotajām interešu izglītības kategorijām.

Turklāt jāņem vērā, ka PVN direktīvā definētais atbrīvojums no PVN neietver auto vadīšanas apmācības komerciālos nolūkos.

Turklāt, kā netieša norāde uz likumdevēja mērķi autoskolu pakalpojumiem piemērot PVN, ir arī PVN likuma [93. panta](#) 2. daļas norma, kas nosaka tiesības uz priekšnodokļa atskaitīšanu par automašīnām. Proti, PVN atskaitīšanas tiesības vispārīgi tiek piešķirtas tikai tad, ja preces vai pakalpojumi tiek izmantoti ar PVN apliekamu darījumu nodrošināšanai, un PVN likums īpaši paredz, ka par izdevumiem saistībā ar vieglajām automašīnām PVN ir pilnībā atskaitāms, ja nodokļa maksātājs tās izmanto auto vadīšanas apmācībām. Lai arī no PVN likuma [52. panta](#) formulējuma to nav iespējams tik skaidri saprast, PVN likuma normas par priekšnodokļa atskaitīšanu ļauj secināt, ka likumdevēja mērķis ir piemērot autoskolu pakalpojumiem PVN.